

Zeitschrift: Igl Ischi : organ della Romania (Societat de Students Romontschs)

Herausgeber: Romania (Societat de Students Romontschs)

Band: 63 (1978)

Heft: 10

Artikel: Cronica : entschatta october 1977 entochen la fin da mars 1978

Autor: Berther, Norbert

DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-881902>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 30.07.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Cronica

(Entschatta october 1977 entochen la fin da mars 1978)

Fatgs romontschs

Romania

Da s. Stiafen salva la Romania sco usitau sia radunonza generala ad Uors/Lumnezia. Dallas tractandas statutaricas evochescha specialmein il quen ina pulita discussiun pervia dil deficit da biabein 9000.— frs. Las grondas summas lagotan las ediziuns. Sper igl Ischi semestril ed il Tschespet ha la Romania ediu in cu-disch per l'instrucziun romontscha, «Miu gidonter», secrets da Luzi Cadruvi ed illustraus da Nicolaus Coray. En siu rapport da gestiun scriva il president, Ignaz Cathomen ch'ins savessi metter l'activitat digl onn passau sut il motto «Promozion dil romontsch en scola e scolazion dils carschi.»

En plazza da cand. fil. Clau Solèr elegian ils delegai stud. fil. Florentin Lutz ella suprastonza. Il termin dalla radunonza vegn fixaus dacheudenvi alla entschatta november. Plinavon concluda la radunonza da realisar ina fiesta populara a Tujetsch la stad 1978.

Il punct culminont dalla scuntrada munta la nominaziun dad Aluis Carigiet sco commember d'honur dalla Romania. Toni Halter salva la laudatio.

Alla fin sediscuoran enzacons exponents dalla Romontschia sur dils mieds didactics per l'instrucziun romontscha. Igl ei seresultau che quels mauncan ni ch'els ein fetg munglus. Ina migliur, cun tener a quen la coordinaziun, ei urgenta.

Secziun studentica Romania

Dalla radunonza dalla Romania studentica fan mo 6 students part. Els elegian Florentin Lutz sco representant dils students ella Romania e sefatschentan suenter dalla Talina. El decuors da 1978 duei quella periodica studentica cumparer tenor interess. Pertuccont igl avegnir dalla secziun ein ils students digl avis ch'ei seigi primarmein d'encurir il contact cun ils commilitonts sur- e sutsilvans per cheutras empunir ed enfirmir ils ligioms denter ils differents idioms. L'activitat dils students seigi avon maun, mo semanifesteschi ella pli fetg en autras uniuns e gruppas.

Ils «Accents» cumparan ella Gasetta grischuna

Il niev supplement dalla Gasetta Romontscha, ils «Accents» tractan ella emprema numera da 1978 la partida cristiandemocratica. Damai che la redacziun dalla GR refusescha in artechel, retila la gruppa alternativa tuttas contribuziuns e pubblichescha elllas ella Gasetta grischuna dils 16 da mars 1978. L'entira caussa levanta dabia puorla e discussiun.

Ils dramatichers da Domat

A caschun d'ina serada ella casa «Formaziun e sentupada» a Domat dattan enzacons giugadurs scenas da teater dils suandonts auturs da Domat: Gion Antoni Bühler, Fridolin Bargetzi, dr. Gieri Federspiel e Hendri Spescha. Avon las scenas presenta Marco Gieriet ils scribents numnai.

Scuntrada e formaziun

Igl atun instradescha la Ligia Romontscha in vast program da scolaziun per car-schi egl entir territori romontsch. Ella Surselva realisescha ella il suandont pro-gram: *Mustér* (ils 3 d'october): Discussiun al podi davart «Mieds da massa e lun-gatg romontsch» cun dr. Dumeni Columberg, Cristian Caduff, dr. Giusep Capaul, Giusep Decurtins, Sep Item, dr. Clemens Pally e Pieder Simeon. *Glion* (ils 31 d'october ed ils 14 e 28 da november): La situaziun historica dil lungatg ro-montsch (dr. Ambros Widmer); La formaziun (ni naschientscha) dil lungatg ro-montsch (dr. Felix Giger); Il svilup dil lungatg romontsch dil 16avel al 20avel tschentaner (Risch Cadonau). *Vella* (ils 28 da mars): Novas resursas d'energia pigl avegnir (Pader dr. Flurin Maissen). Era a Cuera dat la LR la pusseivladad da sescolar vinavon. Prof. Isidor Winzap dat in cuors d'ortografia romontscha, prof. dr. Jon Pult dat directivas per la conversaziun interromontscha e Hendri Spescha introducescha enzacons interessents ella interpretaziun da poesias.

Scuntrada romontscha a Cuera

Dils 20 entochen ils 22 d'october realisescha la Societad Retoromontscha en stre-tga collaboraziun cul Dicziunari Romontsch ina sentupada d'informaziun e studi ella Scola cantunala a Cuera. Varga 50 referents plaidan davart ils aspects ils pli differents dil romontsch. Suenter ils referats da 15 minutus eis ei pusseivel da far discussiun in quart d'ura. Sut e sura mutta la scuntrada in success ed ei vegn giavischau ina cuntuaziun da quella occasiun. Menziun speciala mereta la bi-bliografia da «*Studis romontschs*» che cumpeglia las lavurs pertuccont il ro-montsch e sia litteratura, l'istoria e folclora grischuna naven da 1952 entochen 1977.

Societad Retoromontscha

Alla radunanza dalla Societad Retoromontscha dils 24 da fevrer dat il parsura, dr. Gion Deplazes, in cuort rapport sur dil curriu e passau digl onn vargau. Punct culminont mutta la scuntrada d'informaziun e studi digl atun vargau a Cuera. Sper quella lavur edeschian dr. Alexi Decurtins, dr. Hans Stricker e dr. Felix Giger ils dus faszichels 82 ed 83 dil Dicziunari Romontsch Grischun. Cun quels ei la let-tera «F» ed el medem temps il 6avel tom alla fin. Era las «*Annalas*» ein puspei cumparidas sut l'egida da dr. Jachen Curdin Arquint e sur Felici Maissen. Pertuc-cont las elecziuns confirma la radunanza ils suprastonts cun excepcion da dr. Gieri Ragaz che ha abdicau. Suenter las tractandas salva dr. Hans Stricker in re-ferat davart ils numbs locals e lur scrutaziun.

La secunda radunanza da delegai dalla Ligia Romontscha per 1977 ha liug ils 3 da december a Cuera. Ella accepta il program da lavur che intenda da promover il romontsch en scola, ella veta publica e tiels carschi, sco era il teater e la forma-ziun da neologissem. Ils delegai approbeschan medemamein il preventiv per 1978. Ina summa da 100 000.— frs. ei prevedida per edir l'istoria dalla litteratura romontscha da prof. Reto R. Bezzola. Suenter las tractandas statutaricas ha liug in discours da podi sur il tema: «Las vischnauncas politicas ed il romontsch». Alla entschatta dalla discussiun fa Ruedi Netzer menzun dalla retscherca che la LR ha fatg el decuors digl atun vargau pertuccoint il diever dil romontsch en las vischnauncas romontschas.

40 onns romontsch sco lungatg naziunal

Ils 20 da fevrer sa la Romontschia festivar il giubileum da 40 onns romontsch sco lungatg naziunal. Per quella occasiun arranscha la Ligia Romontscha differentas occurrenzas: Ils 20 da fevrer ina conferenza da pressa a Turtig (ensemencun la fundazion Dialog e la Banca populara svizra), ils 23 da fevrer in discours cun ils deputai romontschs. La Terra Grischuna dedichescha sia emprema numera da 1978 a quei giubileum ed era la pressa romontscha (GR, 17-2-1978), il Radio romontsch (Scuntrada dils 15 da fevrer) ed il Balcun tort (5 da fevrer) fan ina revista sco era ina prevista per quella caschun.

Religiun

Niev plevon a Vella

La secunda dumengia d'october banduna sur Anton Alig la pleiv da Vella per sur-prender la capllania a Nendeln (Liechtenstein). Successur daventa sur Benedetg Chistell, avon plevon à Flem.

Nova orgla ella baselgia parochiala a Mustér

Suenter la consecraziun dalla baselgia renovada da Mustér dils 27 da zercladur 1976 sa la pleiv inaugurar ils 27 da november 1977 ina nova orgla. Il niev instrumen, fabricaus dalla firma Metzler, Dietikon, ha 23 registers e 1416 tibas. A caschun dalla inauguraziun dat Guy Bovet da Thun in concert d'orgla. Il chor baselgia conta il «Himni per l'inauguraziun dalla nova orgla da Mustér» da Giusep Huonder (musica) e da Victor Durschei (text).

Contribuziun per la baselgia da s. Rumetg a Falera

Da Buania surdat Gianin Murk, directur dalla Societad da banca svizra Cuera, in dun da 10 000.— frs. per la restauraziun dalla renomada baselgia da s. Rumetg a Falera.

Cultura

75 onns Chor viril Lumbrein

Ils 29 d'october sa il Chor viril Lumbrein festivar siu 75avel onn d'existenza. Damaï ch'el ha la funczun d'in chor da baselgia vegn la fiasta introducida cun in survetsch divin. Ella halla da gimnastica va la fiasta vinavon. Dr. Giusep Capaul prelegia la cronica ch'el ha redigiu. Silsuenter undrescha il chor treis commembbers che han cantau pli che 40 onns: Giachen Valentin Capeder, Martin Giusep Solèr e Risch Capaul. Bien resun anfla il sketsch «Ils veterans», fatgs apostas per quella occasiun da Risch Capaul.

60 onns Chor baselgia Segnas

L'entschatta december festivescha il Chor da baselgia Segnas il giubileum da 60 onns. A quella caschun sa el undrar 4 confundaturs ch'ein aunc oz cantadurs activs: Gion Antoni Durschei, Gion Michel Schnoz, Florentin Schnoz e Victor Sialm. Dirigents ein ils sequents stai: Ludovic Huonder, Victor Durschei ed Albert Berther che diregia il chor aunc oz.

Niev dirigent dil Chor viril Lumnezia

Sco successur dad Armin Caduff elegia il Chor viril Lumnezia Marcus Zarn da Landquart.

Alois Carigiet expona a Pfäffikon

Ils 25 da november ha liug el center cultural Seedamm a Pfäffikon l'avertura della exposiziun dad ovras d'Alois Carigiet. Il plaid d'introducziun salva dr. Donat Cadrudi. L'exposiziun cuozza entochen ils 30 da december.

20 onns Corporaziun academica Rezia

Ils 12 da november festivescha l'Uniun da students Rezia il giubileum da 20 onns sco commembra dalla Uniun dils students svizzers. Per quella occasiun organisescha ella ensemens cun ils veterans ina digna fiasta a Cuera. Ella seduta culturala plaida Hendri Spescha sur da «Problems actuals e vegnents dalla Romontschia», ferton che Florentin Lutz referescha sur dil romontsch allas universitads svizras e Kurt Jeitziner sur dalla Rezia ed il romontsch. La tscheina festiva ha liug el hotel Duc de Rohan.

Sport

Niev president dil Club alpin svizzer Secziun Péz Terri

A caschun dalla radunanza generala dalla Secziun Péz Terri vegn Walter Candinas eliusc sco niev president en piazza da dr. Bernard Condrau che ha menau l'uniun dils alpinists sursilvans 12 onns.

Emploiai da banca fan sport da skis sisum la Surselva

Naven dils 18 entochen ils 27 da schaner semesiran ils banchiers europès sillas pistas da Sedrun e Mustér. Da quei aschi numnau «Ski Meeting Interbancario» fan 1300 skiunzs part.

Cuorsa rapida pil cup mundial a Lags

Lags organisescha era uonn duas cuorsas rapidas pil cup mundial. La concurrenza dils 9 da mars gudogna Ulrich Spiess (Austria) e quella dil proxim di Franz Klammer (Austria). Igl indigen, Conradin Cathomen, contonscha il 12avel plaz ella emprema cuorsa.

Fatgs socials

25 onns Cassa da malsauns cristiansociala Mustér

Ils 18 da november festivescha la Cassa da malsauns cristiansociala Mustér il giubileum da 25 onns. Alla radunanza da fundaziun eran 15 persunas presentas, oz ein biabein 750 commembers da quella cassa. Ensem culla cassa da Trun, fundada 1968, fan 900 persunas part da quella instituziun. Quei ein varga 10% dalla populaziun della Cadi. Emprem president ei Augustin Cagienard p.m., lu suonda Josef Furger ed oz tgamuna Melchior Decasper la cassa. Cassier ei naven dalla entschatta entochen oz Johann Candinas che vegn undraus per sia buna lavur ed attaschadedad.

Scola

Fondo scoletta Cadi

Ella Cadi ei seconstitui in fondo en favur dallas scolettas. Intent da quella instituziun ei da sustener e promover las scolettas sin basa finanziara e scolara. Ella vegn sostenida dalla Pro Juventute. Suenter dus onns da planisaziun e prepara-

ziun vegn il model «Fondo Scoletta Cadi» acceptaus dalla cumissiun dalla Pro Juventute Cadi ils 4 da november. Per igl onn 1977/78 vegn distribuiu ina summa da 35 172.– frs.

Scola da musica sursilvana

A caschun dalla radunanza dils 16 da december approbeschan ils delegai dalla Corporaziun da vischnauncas Surselva in reglament per la Scola da musica sursilvana. Quella instituziun ha anflau ina gronda derasaziun. Ella dumbra oz varga 600 scolars. Per 1978 quentan ins cun in deficit da ver 30 000.– frs. A liunga vesta ston las vischnauncas segidar, sche ins vul mantener quella impurtonta instituziun.

Biologia per romontsch el Seminari scolastic Cuera

Per ils scolasts romontschs munta l'instrucziun els roms reals ina gronda difficultad, damai ch'els han gudiu l'instrucziun en quels roms per tudestg, aschia ch'els enconuschan per gronda part buca las expressiuns romontschas. Per migliurar quella situazion realisescha il Seminari scolastic Cuera dapi 1977 ina jamma da concentrazion per in rom. Dils 23 entochen ils 28 da schaner elaborescha la tiarza classa dalla partizun romontscha sut l'egida da directur dr. Peter Risch, prof. Benedetg Camenisch (Sviz) e prof. Isidor Winzap ils suandonts temas: La vesida, la merlotscha, la glimaia, nossas plontas, construcziun dallas flurs.

Politica

La vischnaunca da Strada s'unescha cun Glion

Ils 26 da settember concludan ils vischins da Strada da s'integrar ella vischnaunca da Glion che approbescha quella decisiun ils 7 d'october. Era la Regenza grischna ed il Cussegl grond van d'accord cun quella fusiun. Aschia dumbra il Grischun ussa 218 vischnauncas.

Treis burgheis d'honur a Trun

Ils 29 da schaner festivescha Trun treis novs burgheis d'honur: Sora Eucaria Maissen, Alois Carigiet e Gieri Vincenz.

Novs statuts per la Partida cristianodemocratica (PCD) lumneziana

L'entschatta fevrer accepta la PCD dalla Lumnezia ils novs statuts. Quels sediferenzieschan en plirs puncts da tals dad auters cumins. In novum muntan per exempla las duas suprastonzas, ina gronda ed ina pintga. Aschia vul ins dar la

pusseivladad che tuttas vischnauncas seigien representadas en quei gremi. Zatgei agen muta era la persuna da confidonna en mintga vischnaunca. Quella ha specialmein dad organisar en siu vitg referats, cuors politics ni seras da discussiun.

Dismessa da rumians

Ils 16 da decembre approbeschan ils delegai dalla Corporaziun Surselvai il project revediu per la dismessa dils rumians a basa regiunala per mauns dalla votaziun dil pievel. La deponia da Plaun grond a Rueun cuosta rodund 2,5 mill. frs., dils quals la Confederaziun ed il Cantun pagan 60% subsidi. Aschia resta ei aunc 1,2 mill. per la regiun. Ella ha denton aunc da finanziar ils cuosts annuals da manteniment. Sco basa per la repartiziun dils cuosts vala la valeta dil schazetg dallas assicuranzas da baghetgs, dil qual il proprietari paga 0,5 promil. Denton stat ei liber allas vischnauncas da reparter las spesas tenor auters criteris ni insumma da pagar l'entira contribuziun ord cassa da vischnaunca. Aschia ei l'autonomia communal respectada. La nova proposta anfia in bien resun. A caschun dalla votaziun ellas singulas vischnauncas vegn ella acceptada da 24 vischnauncas; 14 ein s'exprimidas encunter e 2 han aunc buca priu posiziun. En tut han 1650 Sur-silvans votau gie e 650 na. Il project ei cheutras approbaus e sa vegnir realisaus.

Elecziuns

Ils 26 da fevrer confirma il pievel grischun ses dus *cussegliers* dils stans: dr. Gion Clau Vincenz (18 696) e dr. Leon Schlumpf (29 385).

Pertucont las elecziuns dalla Regenza nominescha la Partida cristiandemocratica ils 4 da mars dr. Donat Cadruvi e Reto Sciuchetti sco candidats per l'executiva. Alla radunanza da delegai eran aunc 3 ulteriurs candidats vegni proponi, denter auter era dr. Dumeni Columberg.

Votaziuns

Palancau cantunal

Ils 4 da decembre accepta il suveran grischun la revisiun parziala dalla lescha d'introduciun dil cudisch civil svizzer. Ei setracta cheu d'ina adattaziun al dretg digl affon. Las principalas midadas van en favur digl affon illegitim e da sia mumma.

La nova lescha pertucont la finanziaziun da vias fiera il pievel denton ils 26 da fevrer.

Resultats

	Cudisch civil		Finanziaziun da vias	
	gie	na	gie	na
Cadi	1 722	1 267	1 328	2 146
Foppa	852	336	836	780
Lumnezia	749	552	864	681
Rueun	374	299	429	432
Grischun	24 036	8 700	17 295	21 885

Palancau federal

Resultats dallas votaziuns dils 4 da decembre

	Taglia da rihezia		Dretgs politics		
	gie	na	gie	na	
Grischun	13 329	21 585	20 534	11 930	
Svizra	638 559	801 295	810 674	553 495	
Survetsch civil		Pachet da spargn			
Grischun	11 096	23 585	21 288	12 268	
Svizra	534 297	886 821	869 875	523 828	

Votazion dils 26 da fevrer

	Democrazia tier autostradas		9. revisiun AVS		
	gie	na	gie	na	
Grischun	11 544	29 605	29 306	12 660	
Svizra	694 731	1 103 205	1 191 871	626 022	
Sbassar vegliadetgna AVS					
Grischun	7 418	35 154			
Svizra	694 731	1 103 205			

Economia

Turissem

Per motivs finanzialise da propaganda sedecidan *Mustére Sedrun* dadedir in prospect communabel. Plinavon concludan las duas uniuns da cura e traffic da

schar valer las cartas da sesiun dils indigens en omisdus territoris da skis per treis jamnas. Ils 17 da mars elegia l'Uniun da cura e traffic *Mustér* Martin Quinter sco niev president. El ei successur dad Alexi Sialm che ha dirigi 10 onns las fatschentas turisticas da *Mustér*.

Dils 29 als 30 d'october se presentan las interpresas da *runals e pendicularas dalla regiun Surselva* cun Lags, Flem, Val Lumnezia, Surcuolm, Sursaissa, Breil, *Mustér* e Sedrun alla exposizion SNOW a Basilea. La *Regiun Alpsu* che cumpeglia Andermatt, Sedrun, *Mustér* e la Viamala dalla Furca se presenta per l'emprema gada egl exterior e quei ad ina exposizion sur dil turissem e sport ad Essen (22 entochen 24-10-1977).

Dislocaziun d'Acla e da Caprau

Damai ch'il vitg dad *Acla* ei buca pli segirs da lavinas ein ses avdons stai sfurzai da dislocar a Fuorns. Las 4 casas erigidas dattan plaz a 6 famiglias cun 26 dels. Ils cuosts muntan a ver 1,8 mill. frs., dils quals ils singuls possessurs han aunc da purtar ina pulita cumpart. Ils 20 da november ha liug l'inauguraziun.

La medema sort sco ils dad *Acla* han era ils vischins da *Caprau*. Ils 17 da december san els collaudar 4 novas avdonzas cun 11 habitaziuns a Scaletta ella vischionza da *Mustér*. Ils cuosts muntan a biabein 2 mill. Igl entir concept da dislocaziun cuosta 3,15 mill. frs. Quellas duas acziuns ein vegnidas empaladas da dr. Dumeni Columberg.

Curaglia obtegn in niev aquaduct

Igl atun 1977 sa Curaglia inaugurar siu niev aquaduct. El cumpeglia dus reservuars cun in cuntegn da total 250 m³ aua. Las duas lingias mesiran 5327 m. Igl entir project, planisaus d'inschignier Lutz, Cuera, cuosta pressapauc 850 000.— frs.

Realisaziun da «Vallada Nova»

Tenor ina orientaziun publica dils 9 da november vegn il project «Vallada Nova» a Davos Munts sur Vattiz (intschess da Degen) realisaus, suenter che differentas difficultads ein stadas surmontadas. El cumpeglia in center alpin da vacanzas sin in areal da 300 000 m². Igl entir project preveda 4 zonas da chalets, in center ed ina zona da hotels. Da quellas zonas ein las suandontas concedidas definitivamein: zona da chalets 1 e 2, zona dil center e zona d'hotels. En las duas zonas lubidas vegnan 108 casas cun 201 unitads da habitar erigidas en ina emprema etappa. Ei vegn mo baghegiau casas ch'ein gia vendidas e finanziadas.

50 onns Solèr e Fontana, possessurs d'autos postals

Il novembre festivescha la firma Solèr e Fontana, Glion, il giubileum da 50 onns. L'emprema colligiaziun ch'ella ha surpriu ei stada la lingia Glion-Vrin. Il medem

onn (1927) suonda la communicaziun Glion-Flem, 1928 Glion-Val e 1951 Glion-Siat. A caschun dil giubileum ha la firma ediu ina cronica che retegn ils fatgs impurtonts da siu svilup. (Cump. GR, 29-11-1977).

La Lumnezia alla televisiun

Ils 7 da fevrer presenta la televisiun svizra (Blickpunkt) la Lumnezia, mussond dad ina vart las bellezas dalla cuntrada e da l'autra vart las grondas difficultads economicas.

Diversa

Lavinas a Mustér

Ils 2 da fevrer sederscha la lavina dalla Val s. Placi a val. Ella demolescha grevamein la villa Mittelholzer, blochescha il stradun cantunal e disfa per part il conduct electric, la punt s. Placi ed il conduct dalla Viasier Retica. Cuort sisu vegn la lavina dalla Val Lumpega che disfa il parapet dalla punt Stalusa, il conduct dalla Viasier Retica e blochescha il stradun cantunal.

Nos morts

Sur Gion Battesta Sialm

Ils 20 da decembre pren sur Gion Battesta Sialm cumiau dil terrester. Suenter l'ordinaziun da spiritual 1921 daventa el caplon a Curaglia, lu plevon a Vella ed a Trun ed il davos surpren el la caplania da Sumvitg. 1963 serenda el sco spiritual egl asil s. Giusep a Cumpadials. Suenter 10 onns pren el dimora tier siu frar a Segnas.

Sper siu grond engaschi sco spiritual metta sur Sialm sias forzas era a disposiziun sco scribent e poet romontsch. El translatescha siat romans e scriva ver 40 dramas e varga 50 raquens, novellas ed idils originals ch'el publichescha per gronda part els Tschespets 28, 42, 43, 45–47. Enconuschents ei era il tom poesias «Sut Cruna matg». 1941 obtegn sur Gion Battesta igl emprem premi per il roman «Sur Valentin» ella concurrenza litterara dalla Romania. Quella uniu numna el 1968 commember d'honor. Dus onns pli tard undrescha la Cumionanza Radio romontsch sur Sialm cun il premi radio per siu operar litterar. (Cump. GR, 27-12-1977).

Pader Vigeli Berther

10 dis suenter la mort da sur Sialm, numnadamein ils 30 da decembre, ei Pader Vigeli Berther OSB spartius nunspetgadamein en consequenza d'ina daguota

dil cor. Il defunct ei naschius ils 4 da settember 1911 a Rueras. Suenter ver fatg il gimnasi a Mustér ed a Sarnen entra el ella claustra da Mustér, nua ch'el fa 1935 il profess e nua ch'el celebrescha 1938 la messa nuviala. Cun excepziun da 1945–1952, nua ch'el ei el Benefeci da Rumein, dat el latin, romontsch e contabilitad alla scola claustral. Dasperas meina el la contabilitad dil menaschi claustral. Las dumengias e firaus gida el savens ella pastoraziun dalla Surselva. Gronds merets ha Pader Vigeli per la biblioteca romontscha dalla claustra ch'el ha administraru naven da 1952 entochen sia mort. El ha augmentau il diember da cudas per ver la mesedad. Sper la litteratura ordinaria ha el era rimnau scartiras pli pintgas sco per exempl annuzias da naschientscha e da maridaglia, hartas da morts e da sogns etc. ed ha era acquistau litteratura davart la scienzia romanistica. In impurtont scazi muntan ils differents manuscrets che Pader Vigeli ha rimnau, ordinau e cataloghisau. El ha era secret differentas lavurs historicas. Per igl Ischi semestril (nr. 4) ha el fatg ina lavur sur digl emigrant tuatschin Giachen Martin Hendry ella America.

D'impurtonza ei sia lavur: «Genealogia della famiglia G.F. Hendry». Menziun mereta era la bibliografia dil Glogn ch'el ha publicau ellal Annalas. Naven da 1957 entochen 1968 redigia Pader Vigeli cun dun e capientyscha il Pelegrin. Allas radunonzas dalla Romania fageva Pader Vigeli il bia part sco representant dalla Claustra. Aschia eis el aunc staus da s. Stiafen alla radunanza da delegai ad Uors. (Cump. GR, 13-1-78).

Michel Maissen

Il davos defunct, sefatgs meriteivels pil romontsch ei Michel Maissen. El ei naschius ils 29 da settember 1901 si Siltginas (Sumvitg). Suenter ver finiu las scolas dil vitg s'occupescha el da differentas lavurs, per exempl sco luvrer d'uaul e sco emploiau d'hotels. La finala daventa el inspectur da segirada. Quella occupaziun ademplescha el ver 25 onns.

Michel Maissen ei sefatgs meriteivels per la Romontschia sco poet popular. Sias poesias ein da tempra conservativa e religiosa, han denton mintgaton era in tun critic. A caschun da siu 70avel natalezi publichescha el ina collecziun da poesias sut il tetel significativ: «Molas Mulin». Sper la poesia ha Michel Maissen era secret prosa. Egl Ischi 51 (1965) publichescha el ina raquintaziun pli vasta sut il tetel «Riget de Stavonas». (Cump. GR, 21-3-1978).